

תל אביב, 13 באוגוסט, 2023

מבלי לפגוע בזכויות

לכבוד

ניצב אבי ביטון, מפקד מחוז מרכז

משטרת ישראל

באמצעות פקס: 08-9770148

א.נ.

הנדון: הגבלת זכות ההפגנה שלא כדין על-ידי משטרת ישראל

סימוכין: מכתבך בנושא "תנאים למחאות באזור ביתו של חבר הכנסת דני דנון החל מתאריך 23.7.203"

בשם מרשינו, אנשי מחאת רעננה, ולאור מכתבך שבסמך העומד בסתירה להנחיה קודמת של משטרת ישראל באותו עניין, אשר מיושמת בפועל מזה חמישה חודשים, ואשר הסטייה ממנה מעלה חשד לשקילת שיקולים זרים ולא ענייניים, הרינו לפנות אליך בדחיפות בנושא שבנדון, כדלקמן:

1. מרשינו, אזרחים שומרי חוק תושבי העיר רעננה, מקיימים בחודשים האחרונים מדי בוקר וערב, למשך כשעתיים, משמרות מחאה שקטות ומצומצמות, המונות חמישה אנשים לכל היותר בכל פעם, ברח' סמוך ובמרחק מה של עשרות מטרים מביתו של חבר הכנסת דני דנון (להלן: "חה"כ דנון"), הכול בהתאם להגדרות שקבעה ואישרה משטרת ישראל, אשר מטרתן המוצהרת היא להביע תרעומת נוכח מעורבותו של חה"כ דנון בממשלה הנוכחית (להלן: "המחאה"), בגין הצעדים הפוגעניים שזו נוקטת ביחס לשלטון החוק, ועל כן אף רואים חשיבות רמה במעלה להתיר להם לממש את חירותם להפגין – אשר וכידוע, מדובר בזכות חוקתית חשובה – ולקיים את המחאה כפי שהיא, באמצעות נוכחותם הפיסית ובמיקום ובזמן שנקבעו זה מכבר על-ידי משטרת ישראל.

2. יובהר, כי מדובר בנוכחות שקטה של המשתתפים במחאה כאמור שאין בה דבר כדי לסכן או לפגוע בסדר הציבורי והביטחון – המחאה מתקיימת מבלי שנשמעות צעקות, שירה או קריאות מכל סוג שהוא כנגד חה"כ דנון, או בכלל; מבלי להסיג גבול ביחס לביתו של חה"כ דנון; מבלי ליצור מטרד או לפגוע בפרטיותם ובשגרת חייהם של חה"כ דנון ובני ביתו; מבלי לפגוע בחופש התנועה של העוברים ושבים; ומבלי להפר את הוראות החוק.

3. אף על פי כן, התקבל אצל מרשינו מכתבך שבסמך הנושא את הכותרת "תנאים למחאות באזור ביתו של חבר הכנסת דני דנון החל מתאריך 23.7.203", ובו מפורטים "תנאים" אותם קבעת לעריכת המחאה, כאשר הלכה למעשה אלו מהווים הגבלה קשה ופסולה של זכותם של מרשינו להפגין, ובאופן שאינו מחייב את המציאות.

4. מרשינו סבורים כי מדובר בשימוש ציני ופסול בסמכויות המשטרה בכלל, ובסמכויותיך כמפקד מחוז בפרט, שכן המתווה המגביל אותו קבעת לעריכת המחאה אינו ראוי בנסיבות העניין, אינו מידתי, ובוודאי שאינו מאזן כהלכה בין חופש הביטוי וזכות המחאה, לבין הצורך בשמירה על הסדר הציבורי עליו אמונה משטרת ישראל.

5. לא פחות חמור מכך, מרשינו סבורים כי מדובר ביישום שגוי לחלוטין של הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 3.1200, שעניינה חירות ההפגנה (להלן: "ההנחיה"), ונסביר להלן.
6. ראשית, ובניגוד לאמור בפתח הדברים במכתבך שבסמך, ההנחיה אינה קובעת, ובוודאי שלא באופן מוחלט, כי "אין לערוך מחאות מול ביתו הפרטי של עובד ונבחר ציבור"; בסעיף 13(ה') להנחיה, העוסק בהפגנה מול ביתו של איש ציבור, נכתב כי "...קבע בית המשפט העליון שקיים איסור להפגין בסמוך לביתו הפרטי של איש ציבור. זאת, אלא אם לא קיימת חלופה אפקטיבית להפגין מול המקום שבו הוא ממלא בדרך כלל את תפקידיו הציבוריים (...). יובהר כי הלכה זו חלה רק כאשר ההפגנה מתקיימת מול או ליד ביתו הפרטי של איש הציבור. לעומת זאת אם ההפגנה מתקיימת שלא ליד הבית, גם אם בסמיכות מסוימת אליו, יחולו האיזונים בין חופש הביטוי לבין הזכויות והאינטרסים הציבוריים הרלוונטיים החלים ככלל לגבי הפגנות, המוצגים בהנחיה זו".
7. כאן המקום לציין, כי ממילא אין להחיל את ההלכה כאמור בס' 6 לעיל במקרה דנן, שכן המחאה לא נערכה מול ביתו של חה"כ דנון, ולפיכך היה נדרש להביא בסך השיקולים להגבלת המחאה את האיזונים הדרושים כאמור לעיל – דבר שמוכן שלא נעשה לאור התנאים המגבילים שקבעת במכתבך שבסמך, הפוגעים באופן קשה בזכויות מרשינו.
8. שנית, אף אם נניח ויש מקום להחיל את ההלכה לעיל בענייננו, אזי כי בענייננו אין חלופה רלוונטית לקיום ההפגנה והמקום האפקטיבי היחידי לקיום המחאה הוא בסמוך לביתו של חה"כ דנון.
9. בהתאם לאמור בהנחיה, מקום בו לא מתקיימת חלופה רלוונטית אחרת ואכן מתקיימת הפגנה מול ביתו של איש ציבור או בסמוך אליו, והמשטרה מטילה תנאים של מקום זמן ואופן לקיום ההפגנה – על המשטרה להתחשב במסגרת שיקוליה לקביעת תנאי ההפגנה כאמור, במספר המפגינים, מידת הרעש של ההפגנה, תנאי המקום והצורך במתן אפשרות למחאה אפקטיבית.
10. יובהר, כי בענייננו לא מדובר במחאה "פיראטית" שעתה באה אל העולם ומשטרת ישראל מתייחסת אליה לראשונה, אלא מדובר במחאה שמתקיימת כבר במשך מס' חודשים במתווה שנקבע ואושר על-ידי משטרת ישראל בחודש אפריל האחרון. חשוב לציין, כי ממילא מדובר במתווה מחאה מצומצם ביותר (אף ביחס למתווים אחרים שקבעה משטרת ישראל למחאות מול בתי מגורים של נבחרים ציבור אחרים באותה תקופה), כאשר מדובר על מחאה שקטה לגמרי אשר מס' המשתתפים בה מזערי (ונוכיר – 5 אנשים בלבד בכל משמרת מחאה); הנערכת ברח' סמוך לרח' מגוריו של חה"כ דנון, ובמרחק מה של עשרות מטרים מביתו של חה"כ דנון כך שניתן לראות את הבית ממיקום המחאה, אך המחאה לא נערכת מול פתח ביתו.
11. אין הצדקה לקביעה בס' 1 למכתבך שבסמך כי "חל איסור לקיים מחאות ברחובות הסמוכים לביתו של חה"כ דנון", שכן הראינו כי על-פי ההנחיה קיימת הבחנה ברורה בין מחאה הנערכת מול ביתו של נבחר ציבור, לבין כזאת שנערכת בסמוך אליו. בנוסף, המיקום לקיום המחאה אשר נקבע על-ידך מעקר מתוכן את אפקטיביות המחאה, שכן מדובר במיקום רחוק ממנו לא ניתן כלל לראות את ביתו של חה"כ דנון.

12. כמו כן, אין הצדקה לקביעה בסי' 2 למכתבך שבסמך, המצמצמת באופן דרסטי את היקף המחאה ומשנה באופן משמעותי את תנאי ההפגנה כפי שנקבעו זה מכבר על-ידי משטרת ישראל (ר' לעניין זה האמור בסעיפים 9-10 לעיל).
13. הנה כי כן, ולאור התנאים המגבילים והשרירותיים שקבעת לעריכת המחאה, ברי שלא נשקלו על-ידך השיקולים הרלוונטיים הדרושים לעניין זה על-פי ההנחיה ועל-פי הדיון, ומרשינו סבורים כי החלטתך אינה עומדת בהתאם להוראות הדיון והתבחינים שנקבעו בעניין.
14. לנוכח האמור, למרשינו חשש כבד כי התערבות משטרת ישראל במחאת מרשינו, באופן ובעיתוי בו נעשתה, נובעת משיקולים זרים, עקב לחץ פסול של גורמים פוליטיים בממשלה הנוכחית, אשר מעוניינים להעלים את מחאת מרשינו ולמנוע מהם חירות דמוקרטית בסיסית, ובנושא מהותי ביותר – וכי לא הובאו בחשבון השיקולים הרלוונטיים לעניין זה.
15. כפי שצוין ברישא לסי' 13(ה') להנחיה, בית המשפט העליון ציין כי "ביקורת על רשויות המדינה ועל אישי ציבור היא נשמת אפה של הדמוקרטיה ואין לך רשות או איש ציבור במדינה דמוקרטית החסינים מביקורת (...). היכולת לבקר את השלטון היא מאפיין כה בסיסי של הדמוקרטיה עד כי ניתן לתארה כ"נייר הלקמוס" המבחין בין מדינות דמוקרטיות למדינות שאינן כאלה". עוד צוין בהנחיה, כי "ביקורת כאמור (כדברי בית המשפט העליון לעיל – הח"מ) כוללת גם הפגנות ומחאות נגד אנשי ציבור ואין בהן הפעלת לחץ פסול".
16. על רקע דברים אלו, מרשינו רואים בעין חמורה את הניסיון הפסול לצמצם את יכולתם להביע ביקורת על השלטון במסגרת מחאה שקטה וראויה, ויצינו כי דיכוי של חופש המחאה הוא סממן המאפיין משטרים לא דמוקרטיים; כי מניעת הביקורת נועדה לאפשר לשלטון לשלוט ללא מצרים ולעשות ככל העולה על רוחו; וכי דיכוי של זכות זו הוא ביטוי להתכחשות של משטרים אלה לחופש הביטוי כערך יסוד ולחששם מפני ביטוי חופשי.
17. לאור האמור לעיל, על מנת לייתר פניה לערכאות בעניינם של מרשינו, והואיל והראינו לעיל כי אין הצדקה לתנאים שקבעת במכתבך שבסמך לעריכת המחאה, נבקש את התערבותך המיידית וכי תחזור בך לאלתר מהתנאים שקבעת במסגרת מכתבך שבסמך ותאשר את המחאה בתנאים הקודמים שקבעה משטרת ישראל ואשר חלו עובר למכתבך שבסמך.
18. אין באמור במכתבנו זה או במה שלא נאמר בו כדי לגרוע מטענות או זכויות מרשינו או למצותן.

בכבוד רב ובברכה,

ב/יוסף בנקל, עו"ד / ב/נתי אגמון, עו"ד / ים יצחקי, עו"ד

שבלת ושות'

העתקים: מרשינו.